

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2167/2019
24.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Миодраг Живковић, адвокат из ..., против туженог ФХИ „Здравље“ АД Лесковац, кога заступа пуномоћник Далибор Стрнан, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2156/2018 од 26.12.2018. године, у седници одржаној 24.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ делимично ревизија тужиоца.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 2156/2018 од 26.12.2018. године у делу става 1. и 2. изреке и обавезује тужени да накнади тужиоцу материјалну штету у износу од 2.288,809,00 динара (поред досуђеног износа од 154.405,00 динара) са законском затезном каматом од 24.07.2016. године до исплате, као и да му поред досуђене месечне ренте у износу од 2.046,00 динара исплати месечно ренту сваког 05. у месецу за претходни месец у износу од 20.509,55 динара, почев од 04.07.2016. године до исплате, све док не наступе околности од значаја за измену или укидање права на ренту у року од осам дана од дана пријема пресуде.

Преко досуђеног износа од 2.288.809,00 динара до тражених 4.109.243,36 динара, као и захтев за ренту у већем износу од досуђених 20.509,55 динара до тражених 37.908,48 динара месечно, **ОДБИЈА** као неоснован.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка поред досуђеног износа од 284.682,00 динара исплати и износ од 335.992,54 динара у року од осам дана од пријема пресуде, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 255.000,00 динара у року од осам дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П1 5270/14 од 04.07.2016. године, ставом првим изреке изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади штету до дана пресуђења од 4.106.243,36 динара са законском затезном каматом од 04.07.2016. године до исплате, као и будућу штету у виду месечне ренте од 37.908,36 динара почев од 04.07.2016. године до 05. у месецу за претходни месец, са законском затезном каматом на свако доспело, а неисплаћено потраживање. Ставом другим изреке, одбијен је захтев

у делу у коме је тужилац тражио да суд обавезе туженог на плаћање материјалне штете у годишњем износу од 69.625,00 динара на име коришћења бањског лечења са законском затезном каматом од 05. јануара наредне године за претходну годину од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете у износу од 200.000,00 динара за претрпљене физичке болове, 100.000,00 динара за претрпљени страх и 400.000,00 динара за претрпљене душевне болове због умањења животне активности са затраженом каматом. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове поступка у износу од 830.030,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2156/2018 од 26.12.2018. године, ставом 1. изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Лесковцу П1 5270/14 од 04.07.2016. године у ставу првом изреке и обавезан тужени да тужиоцу накнади материјалну штету у износу од 154.405,00 динара са законском затезном каматом почев од 04.07.2016. године до исплате, као и да му исплаћује месечну ренту у износу од 2.046,00 динара сваког 05. у месецу за претходни месец почев од 04.07.2016. године до исплате, све док не наступе околности од значаја за измену или укидање права на ренту, у року од осам дана од дана пријема пресуде, док је захтев тужиоца за накнаду штете у већем износу од досуђених 154.405,00 динара до тражених 4.109.243,36 динара, као и захтев за ренту у већем износу од досуђених 2.046.000,00 динара до тражених 37.908,48 динара месечно одбијен као неоснован. Ставом 2. изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу четвртм изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 284.682,00 динара у року од осам дана, са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, док је захтев тужиоца за накнаду трошкова у већем износу од досуђених 284.682,00 динара до тражених 820.030,00 динара одбијен као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као ... по струци био запослен код туженог на неодређено време од октобра 1988. године. У почетку је радио на одржавању Од 1989. године био је распоређен на послове ... у погону у коме су се израђивали производи од пластичних материјала, а у производном процесу био је изложен испарењима штетних материја. Тужилац, као и остали запослени, код туженог сваке године су обављали обавезни здравствени преглед на којима је почев од 2001. до 2006. године утврђивано да код тужиоца постоје патолошка стања, између осталог, и

оштећење јетре, али да нема професионалног обољења и да је способан за рад на постојећем радном месту, иако су нека стања утврђена прегледима 1991, 1995. и 1999. године. Услед оваквих узастопних налаза, тужени је почетком 2007. године доставио предлог надлежној лекарској комисији Фонда за здравствено осигурање која је исти усвојила и упутила тужиоца у Институт за медицину рада у Београду који је у својој стручној експертизи (налазу и мишљењу) од 27.06.2007. године утврдио да тужиочева болест није на листи професионалне болести. Након добијене експертизе, тужени је распоредио тужиоца на друго радно место на коме је радио до новембра 2009. године, без умањења плате, а након тога му је отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом – као технолошки вишак. Тужилац је наредне године поднео захтев за остваривање права на инвалидску пензију а филијала Републичког фонда ПИО је решењем од 03.06.2008. године утврдила да нема право на инвалидску пензију, али и да је неспособан за послове који захтевају теже физичке напоре или емисију отровних хемијских испарења. Вештак медицинске струке инфектолог је вештачењем утврдио да је оштећење тужиочеве јетре токсичне етиологије, док је вештачењем специјалисте медицине рада утврђено да су хемијски агенси највероватније могли допринети појави и прогресији оштећења јетре, а да је изричит налаз могућ добити једино биопсијом. Предложено је вештачење од стране Војно-медицинске академије, али је према извештају те установе утврђено да у случају тужиоца биопсија не би била сврсисходна због опште познатих опасности по здравље пацијента код примене те методе. Сходно томе, даље је утврђено да код тужиоца постоји умањење радне способности у проценту 26,6% који се односи на послове електромеханичара и погонског електричара јер исти није у могућности да ради висинске и подовне послове ...као и приземне послове у тој струци које је обављао у клечећем положају тела, а да код истог постоји умањење опште радне способности од 59,5%.

При тако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је нашао да постоји узрочнопоследична веза између професионалног обољења тужиоца и његовог умањења опште радне способности. Вештачењем од стране вештака економске струке утврђено је да је зарада тужиоца за време након добијања отказа износила месечно 37.908,48 динара у нето износу. Тужилац више није могао да нађе запослење и исти се налази на евиденцији фонда за запошљавање.

Полазећи од члана 195. ЗОО првостепени суд је нашао да је умањење радне способности тужиоца настало због лоших услова рада, те да је тужени у обавези да тужиоцу исплаћује штету у виду месечне ренте јер тужилац није у могућности због нарушеног здравља да се запосли и обавља у потпуности послове за које је квалификован. При томе, првостепени суд налази да тужилац трпи штету због немогућности остваривања зараде у периоду од 17.11.2009. до 01.03.2016. године и та штета чини укупно износ 2.771.271,86 динара, а обрачуната камата до 01.03.2016. године по месечним износима чини суму од 1.337.971,50 динара из чега произилази да тужиоцу на име накнаде материјалне штете тужени треба да исплати износ од 4.109.243,36 динара, а да му од 01.03.2016. године треба да плаћа месечно ренту од 37.908,48 динара.

Одлучујући о жалби, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 154.405,00 динара са законском затезном каматом од 04.07.2016. године до исплате и

да му исплаћује месечну ренту у износу од 2.046,00 динара сваког 05. у месецу за претходни месец почев од 04.07.2016. године па до исплате, све док не наступе околности од значаја за измену или укидање права на ренту док је захтев тужиоца у преосталом износу до тражених 4.109.243,36 динара одбио као неоснован, као и захтев за ренту од досуђеног износа до тражених 37.908,48 динара. Сходно томе, преиначио је и одлуку о трошковима поступка и висину трошкова умањив са 820.030,00 динара на износ од 284.682,00 динара. При томе, другостепени суд је основаност тужбеног захтева тужиоца засновао на примени члана 164. Закона о раду, члана 188. ЗОО, чл. 154. и 155. и 173. и 174. ЗОО, као и члана 4. тачка 3. Закона о безбедности здравља на раду („Службени гласник РС“ број 101/05).

Образлажући наводе у прилог свог правног становишта, другостепени суд истиче да накнаду штете тужиоцу не досуђује због смањене или изгубљене радне способности већ због зараде која је због тога изостала. Тужилац мора да сваког месеца купује лекове чија је цена на месечну нивоу од 1.380,00 динара. Даље тужилац има право по 333,00 динара месечно везано за припрему дрва за огрев, као и за кречење стана, што даје укупно месечну ренту од 2.046,00 динара, за укупан износ по том основу до 04.07.2016. године чини износ од 154.405,00 динара, па је те износе и досудио. Даље, другостепени суд налази да је тужени распоредио тужиоца у току 2009. године на друго радно место, тако да његови наводи о неспособности за рад да ради и зарађује противрече чињеници да је таквим здравственим стањем тужилац у том периоду радио пуно радно време и остваривао стандардни учинак. Стога нема право на доспелу материјалну штету и будућа рента у траженим износима (којима је тужбени захтев одбијен) већ има право на ону штету која је у директној узрочнопоследичној вези са задобијеним обољењем и њиме узрокованој радној способности, а на чију висину није од утицаја чињеница да ли је тужилац у радном односу или не. Јер, штета обухвата увећање трошкова живота изазване немогућношћу да обавља одређене послове услед болести, односно задовољавања трајно повећане потребе у смислу одредбе члана 195. став 2. ЗОО.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право у оном делу када је преиначио првостепену пресуду и у целости одбио тужбени захтев мимо износа досуђених одлуком другостепеног суда везано за накнаду материјалне штете и исплату ренте од 2016. године. Наиме, из налаза и мишљења лекара медицине рада, јасно произилази да је код тужиоца наступило умањење опште радне способности од 59,5%. Тужилац је проглашен технолошким вишком и након тога, иако је код истог наступило професионално обољење у виду хроничне упале јетре и цирозе, хипертензије, хипертриглицеридемије и хиперхолесторемеије. Обољење је наступило као последица обављања послова на радном месту код туженог. Зато сходно члану 164. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05... 54/09), члану 188. као и чл. 173. и 174. ЗОО тужилац основано темељи право на накнаду штете у виду изгубљене зараде, као и право на будућу ренту. Вештачења је утврђено да је висина зараде коју би тужилац остваривао у нето износу од 37.908,48 динара месечно. Зато се простом математичком операцијом може утврдити да изгубљена зарада тужиоца за период од 17.11.2009. до 01.03.2016. године са обрачунатом каматом чини износ од 4.109.243,36 динара. Како је умањење опште радне способности тужиоца 59,5% тужиоцу треба признати од тог износа 59,5% што чини износ од 2.443.214,00 динара. Од тог износа треба одбити износ од 154.405,50

динара што му другостепени суд досудио. Стога тужиоцу припада износ од 2.288.809,00 динара са законском затезном каматом од 04.07.2016. године. У погледу месечне ренте, с обзиром да је исти зарађивао 37.908,48 динара у нето износу, проценат од 59,5% чини износ од 22.555,55 динара. Од тог износа треба одбити износ од 2.046,00 динара што му је већ досуђено пресудом другостепеног суда. Отуда тужиоцу припада месечна рента од 20.509,55 динара са законском затезном каматом почев од 04.07.2016. године. Исплата ће се вршити сваког 05. у месецу за претходни месец до исплате, све док не наступе околности од значаја за измену или укидање права на ренту. Сходно томе, Врховни касациони суд налази да је другостепену одлуку било неопходно преиначити и одлучити као у ставу првом изреке.

Имајући у виду све напред изнето, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

У погледу трошкова поступка, Врховни касациони суд налази да тужиоцу поред износа од 284.682,00 динара, треба признати следеће трошкове и то: за стручни састав ревизије од 08.12.2016. године износ од 60.000,00 динара, судске таксе за назначену ревизију 97.500,00 динара, судске таксе за одлуку по ревизији 97.500,00 динара, судске таксе за поновну другостепену пресуду 81.992,54 динара, што чини укупно износ од 335.992,54 динара, колико је у ревизији и тражено, а на које трошкове тужилац има право, сходно одредби чл. 147. и 148. ЗПП.

Одлуку о трошковима овог ревизијског поступка суд је донео на основу члана 165. ЗПП, а исти се односе на стручни састав ревизије износ од 60.000,00 динара на име таксе за ревизију износ од 97.500,00 динара, на име таксе за одлуку по ревизији износ од 97.500,00 динара, укупно 255.000,00 динара, а све према важећој АТ и ТТ.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић